

Asturia vzw

MUSIC FOR FREEDOM

RESULT 4: MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

DUTCH VERSION

Agenzia Italiana
per la Gioventù

Erasmus+

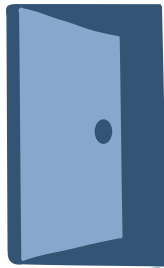
Enriching lives, opening minds.

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.

RESULT 4: **MEMORANDUM OF UNDERSTANDING**

Memorandum van overeenstemming

AUTEURS

Het vierde resultaat van het project is ontwikkeld
onder leiding van **Aufbruch**
en de bijdrage is bedoeld voor de partners.

BELANGRIJKSTE BIJDRAGERS

Mario Bozzo Costa - **EFA**
Danilo Manganelli, Filippo Marcellini, Giuditta Nelli - **Arci Liguria**
Holger Syrbe, Benita Madarati, Sibylle Arndt - **Aufbruch**
Metin Onay - **Izmir**
Gert Hurkmans - **Asturia**
Alexandru Ursulescu - **CPIP**

Wij danken alle partners
voor hun samenwerking en inzet.

Correctie door Erica Laperrier

INHOUDSOPGAVE

<u>1. Introductie</u>	<u>7</u>
<u>2. Definities van de actoren</u>	<u>8</u>
<u>3. Doel en doelen</u>	<u>9</u>
<u>4. Verantwoordelijkheden van de partijen</u>	<u>10</u>
<u>5. Tijdsbestek</u>	<u>12</u>
<u>6. Weg</u>	<u>12</u>
<u>7. Vertrouwelijkheid en verspreiding</u>	<u>13</u>
<u>8. Conflicthantering/arbitrage</u>	<u>13</u>
<u>9. Beëindiging van de Overeenkomst</u>	<u>14</u>
<u>10. Bijlagen</u>	<u>15</u>
<u>Toelichting bij het modelmemorandum van overeenstemming (MoU)</u>	<u>15</u>
<u>Voorbeeld nr. 1 - Memorandum van overeenstemming (MoU) met een penitentiare inrichting</u>	<u>16</u>
<u>Voorbeeld nr. 2 - Memorandum van overeenstemming (MoU) met muziekpartner/label/studio/locatie</u>	<u>19</u>

INTRODUCTIE

1. Introductie

Dit Memorandum of Understanding (MoU) is ontwikkeld als onderdeel van het M4F-project om de samenwerking tussen penitentiaire inrichtingen, artiesten, culturele verenigingen en partners uit de muziekindustrie te formaliseren. Het doel is om een duidelijk en repliceerbaar kader te bieden voor het organiseren van op muziek gebaseerde workshops binnen correctionele settings.

Wat dit MoU onderscheidt, is de innovatieve aanpak: in tegenstelling tot standaard samenwerkingsovereenkomsten worden in het MoU expliciet de voorwaarden gedefinieerd die nodig zijn om de stabiele levering van tools en ruimtes te garanderen, worden activiteiten afgestemd op erkende educatieve en publieke waarden, en wordt de rol van muziekpartners vastgelegd als onderdeel van hun Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). Dit zorgt ervoor dat muziekonderwijs in gevangenissen een duurzame en gedragen praktijk wordt in plaats van een tijdelijk initiatief.

Het MoU codificeert ook duidelijke regels voor deelname voor gedetineerden en verduidelijkt de verantwoordelijkheden van alle betrokken partijen, en biedt zowel een waarborg voor instellingen als een traject voor deelnemers om deel te nemen aan zinvolle, gestructureerde en erkende creatieve activiteiten.

In dit document wordt eerst elk deel van het MoU gecontextualiseerd en vervolgens de modelovereenkomst gepresenteerd.

2. Definities van de actoren

Tijdens de uitvoering van ons project zijn vier hoofdcategorieën van partners geïdentificeerd als essentieel voor de haalbaarheid en duurzaamheid van de workshops. Deze samenwerking is gebaseerd op een gedeeld geloof in de transformerende kracht van de artistieke praktijk om rehabilitatie en sociale re-integratie te bevorderen en heeft tot doel hoogwaardige artistieke output te creëren en tegelijkertijd een positieve en veilige omgeving binnen penitentiaire inrichtingen te bevorderen.

De eerste categorie zijn natuurlijk **de gevangenen** (penitentiaire inrichtingen, reclasseringsdiensten, onderwijsafdelingen), aangezien zij de “spelregels” bepalen door toegang, beveiliging, toezicht en integratie van de activiteit in rehabilitatietrajecten te bieden.

De tweede categorie omvat **kunstenaars en kunstenaarscollectieven**, die trainers ondersteunen bij het ontwerpen en faciliteren van workshops, bijdragen aan geselecteerde sessies, het creatieve proces verrijken en de culturele waarde ervan versterken.

De derde categorie bestaat uit **muziekpartners** (labels, studio's, culturele podia, verenigingen) die bijdragen aan de verspreiding van resultaten en, waar mogelijk, trajecten creëren voor continuïteit na de vrijlating van gedetineerden. Hun rol wordt gekaderd als een concrete uiting van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO), door het ondersteunen van kansarme groepen en het erkennen van verborgen talent. In elk land hebben projectpartners geprobeerd netwerken op te bouwen met dergelijke organisaties om de steun voor gedetineerden te versterken.

Ten slotte spelen **de ondersteuning van verenigingen en ngo's** een belangrijke rol bij het repliceren van het model in nieuwe contexten, het delen van beste praktijken, het bijdragen aan de verspreiding of zelfs het ondersteunen van uitvoerings- en follow-upactiviteiten.

Enkele praktijkvoorbeelden tonen de diversiteit van de bijdragen aan. In **Italië** ontwikkelde een culturele vereniging uit Bologna een podcast en vroeg het Italiaanse laboratorium om de openingsjingle te componeren, waarmee een directe brug werd geslagen tussen de gevangenis en de gemeenschap. In **België** werkten aanbieders van volwassenenonderwijs samen met gevangenen om ervoor te zorgen dat gedetineerden zich na hun vrijlating konden blijven opleiden. In **Turkije** heeft het reclasseringsdirectoraat van İzmir een permanente muziekstudio opgezet, die laat zien hoe institutioneel leiderschap continuïteit kan verankeren. Dit zijn slechts enkele korte voorbeelden om de diversiteit van de bijdragen te illustreren, voor meer gedetailleerde informatie verwijzen wij u naar ons vorige rapport (R3).

DOELEN

3. Doel en doelen

Het doel van het Memorandum of Understanding is het creëren van een stabiel en erkend kader voor de implementatie van op muziek gebaseerde workshops binnen penitentiaire inrichtingen.

Het is niet alleen een samenwerkingsinstrument, maar ook een innovatief mechanisme om de aanwezigheid van de nodige ruimtes, instrumenten en middelen te stabiliseren en ervoor te zorgen dat muziekonderwijs niet beperkt blijft tot tijdelijke initiatieven, maar wordt ingebed in langdurige revalidatietrajecten.

De doelen van deze samenwerking zijn meervoudig. Ten eerste probeert het gedetineerden zinvolle kansen te bieden voor zelfexpressie, culturele participatie en creatief leren.

Ten tweede ondersteunt het revalidatie en re-integratie door transversale competenties zoals teamwerk, digitale geletterdheid, creativiteit en veerkracht te bevorderen. Deze competenties zijn afgestemd op erkende onderwijskaders - waaronder de EU-sleutelcompetenties voor een leven lang leren en nationale onderwijsnormen in gevangenissen - zodat de resultaten leesbaar zijn voor zowel gedetineerden zelf als voor externe instellingen zoals werkgevers of onderwijsaanbieders.

Een andere belangrijke doelstelling is het waarborgen van continuïteit en duurzaamheid. De workshops zijn afhankelijk van de stabiele beschikbaarheid van muziekinstrumenten, software en opnameapparatuur, evenals aangewezen ruimtes waar activiteiten kunnen plaatsvinden onder veilige en ondersteunende omstandigheden. Het MoU codificeert daarom de verantwoordelijkheid van elke partner om deze stabiliteit op termijn te garanderen.

Ten slotte roept het MoU partners uit de muziekindustrie op om hun maatschappelijk verantwoord ondernemen te vervullen door kansarme groepen te ondersteunen en verborgen talent te erkennen. Door wegen te openen voor mentoring, samenwerking en verspreiding, kunnen deze partners helpen de binnen- en buitenwereld met elkaar te verbinden.

Bovendien wordt niet alleen de samenwerking vergemakkelijkt, maar wordt ook een vernieuwend element geïntroduceerd ten opzichte van de gebruikelijke overeenstemming door te zorgen voor:

- Stabilisatie van specifieke ruimtes en gereedschappen gedurende het hele project;
- afstemming van onderwijsdoelstellingen op publieke waarden, met inbegrip van EU-sleutelcompetenties voor een leven lang leren en nationale onderwijsnormen in gevangenissen;
- Opname van partners in de muziekindustrie als actieve MVO-belanghebbenden, ter bevordering van continuïteit en zichtbaarheid buiten de gevangenisomgeving.

4. Verantwoordelijkheden van de partijen

- In dit deel worden de belangrijkste verantwoordelijkheden van de vier belangrijkste projectpartners beschreven, die eerder zijn geïdentificeerd en gebaseerd zijn op praktische ervaring met onze implementatie.

Party	Responsibilities
Gevangenis Administratie	• Zorg voor geschikte faciliteiten: Wijs veilige en geschikte ruimtes aan voor muziekactiviteiten, uitgerust met basisinfrastructuur (stopcontacten, meubels) en voldoe aan de veiligheidsvoorwaarden. • Zorg voor toezicht: Garandeer begeleidingsdiensten en continu toezicht voor alle gedetineerden tijdens het project. • Beheer deelname: Bekijk en keur deelnemerslijsten en -schema's goed voordat de activiteiten beginnen, zodat ze aansluiten bij de institutionele revalidatietrajecten. • Handhaaf beveiligingsprotocollen: Bewaak alle sessies om interne regels af te dwingen (bijv. verbod op persoonlijke opnameapparatuur, omgaan met apparatuur).
Kunstenaars en kunstenaarscollectieven	• Creatieve ondersteuning: Werk samen met trainers bij het ontwerpen van workshops, waarbij artistieke expertise wordt ingebracht die de inhoud verrijkt en activiteiten verbindt met hedendaagse culturele praktijken. • Deelname aan geselecteerde sessies: Draag rechtstreeks bij aan gekozen sessies - bijvoorbeeld door middel van masterclasses, optredens of gezamenlijke oefeningen - en voeg diversiteit en inspiratie toe aan het trainingspad. • Versterking van de culturele kwaliteit: Verrijk de workshops met culturele diepgang en artistieke legitimiteit, waardoor de deelnemers hun muziek kunnen waarnemen in een breder artistiek landschap. • Mentorschap en rolmodellering: Fungeren als rolmodellen die blijf geven van professionele artistieke praktijk en laten zien dat wegen van achterstand naar erkenning mogelijk zijn.

Party	Responsibilities
Muziek partners	• MVO-betrokkenheid: Ondersteun het project als een concrete uiting van maatschappelijk verantwoord ondernemen door verborgen talent te erkennen en kansarme groepen te ondersteunen. • Mentorschap en continuïteit: Geef begeleiding en feedback aan deelnemers en moedig hen aan om hun creatieve praktijk na de release voort te zetten (bijv. stages, samenwerkingen of introducties bij muziekinitiatieven in de gemeenschap). • Zichtbaarheid en verspreiding: Bijdragen aan de verspreiding van de resultaten via professionele kanalen (podia, labels, festivals, media) met inachtneming van de regels inzake toestemming, auteursrecht en vertrouwelijkheid. • Bijdrage aan middelen: Helpen bij het verstrekken van gespecialiseerde apparatuur, studiotijd of technische expertise die mogelijk niet beschikbaar is in de gevangenis. • Belangenbehartiging en erkenning: Help muziekonderwijs in gevangenissen te positioneren als onderdeel van de bredere culturele sector, pleit voor inclusie en demonstreert de rol van de industrie op het gebied van maatschappelijke verantwoordelijkheid.
Cultural Association / Partner Organization	• Financiering en logistiek: Houd toezicht op de projectfinanciering, inclusief budgettering, betaling van vergoedingen en transport van apparatuur. • Bemiddeling en liaison: Optreden als tussenpersoon tussen artiesten, gevangenissen en industriële partners, regels respecteren en voldoen aan ethische normen. • Documentatie: Ondersteun de documentatie van artistieke vooruitgang, met inachtneming van institutionele regels en gegevensbescherming. • Evaluatie en kennisdeling: Bijdragen aan de gezamenlijke evaluatie van de resultaten van het project en de geleerde lessen verspreiden onder bredere netwerken.

5. Tijdsbestek

Het tijdsbestek van de samenwerking wordt duidelijk omschreven en door alle ondertekenende partijen onderling overeengekomen.

De begin- en einddatum moeten formeel aan dit memorandum van overeenstemming worden gehecht, zodat het partnerschap duidelijke tijdsgrenzen krijgt. In voorkomend geval kan in de overeenkomst ook specifieke, meetbare mijlpalen worden genoemd die met vooraf bepaalde tussenpozen moeten worden bereikt. Deze mijlpalen dienen zowel om de tijdlijn van het project te definiëren als om controlepunten te bieden voor het evalueren van de voortgang. Eventuele wijzigingen in de duur of doelstellingen van het project moeten schriftelijk worden overeengekomen door alle partners.

Het naleven van het overeengekomen schema is een gedeelde verbintenis voor het project, hoewel het beperkt blijft tot de operationele vereisten en voorschriften van de gastgevangenisinstelling.

Nauwkeurige planning is essentieel in penitentiaire omgevingen om ruimtes te organiseren, toezicht te coördineren en activiteiten in de dagelijkse routines te integreren, maar flexibiliteit is essentieel in deze omgevingen, aangezien interne uitdagingen zoals personeelstekorten, overplaatsingen van gedetineerden of ruimtebeperkingen kunnen ontstaan. Daarom moeten alle partners streven naar flexibele probleemoplossing, met inachtneming van het algemeen overeengekomen kader.

6. Weg

Het succesvol geven van muziekworkshops hangt af van de stabiele beschikbaarheid van de juiste middelen. In dit MoU wordt een onderscheid gemaakt tussen interne middelen, verstrekt door de gevangenisadministratie, en externe middelen, bijgedragen door artiesten, muziekpartners en ondersteunende verenigingen.

- **Interne middelen** omvatten het bieden van een veilige en uitgeruste ruimte voor werkplaatsen, met adequate infrastructuur zoals elektriciteit, meubels en opslagfaciliteiten. De gevangenisadministratie is verantwoordelijk om ervoor te zorgen dat instrumenten en digitale apparatuur veilig kunnen worden opgeslagen en betrouwbaar toegankelijk zijn voor de duur van het project. Stabielheid in de toewijzing van ruimte is een belangrijke voorwaarde voor de duurzaamheid van werkplaatsen. suspensie.
- **Externe bronnen** omvatten muziekinstrumenten, opnameapparatuur en muziekproductiesoftware, evenals de expertise die nodig is om ze te onderhouden en bij te werken. De organisatie die het project uitvoert, moet verantwoordelijk zijn voor het verstrekken en onderhouden van deze tools en voor de bruikbaarheid ervan volgens de gevangenisvoorschriften. Verzoeken om extra apparatuur of technische ondersteuning moeten tijdig in coördinatie met de gevangenisadministratie worden ingediend om te voldoen aan de institutionele regels.

Een centrale innovatie van dit MoU is de stabilisatie van tools en ruimtes. In plaats van te vertrouwen op ad-hocregelingen, verbinden de partijen zich ertoe de continuïteit te garanderen door:

- Het aanwijzen van specifieke ruimtes in gevangenissen voor muziekactiviteiten;
- Het opzetten van veilige procedures voor het opslaan en onderhouden van instrumenten en IT-middelen;

- Het updaten van software en hardware om gedurende het hele project functioneel te blijven;
- Ervoor zorgen dat technische assistentie beschikbaar is indien nodig.

7. Vertrouwelijkheid en verspreiding

Alle partijen erkennen dat muziekworkshops in penitentiaire inrichtingen gepaard gaan met gevoelige informatie en kwetsbare deelnemers. Om deze reden zijn vertrouwelijkheid en verantwoorde verspreiding kernbeginselen van dit MoU.

Geïnformeerde toestemming is verplicht voor elke vorm van verspreiding. Er mogen geen opnames, afbeeldingen of schriftelijke outputs extern worden gedeeld zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van een formeel vrijgaveformulier, ondertekend door de deelnemer, de instelling en de uitvoerende organisatie.

Auteursrecht en auteurschap blijven bij de deelnemers. Nummers, songteksten of ander creatief werk dat in de workshops wordt geproduceerd, zijn het intellectuele eigendom van de auteurs. Bij de verspreiding van deze werken moet de eigendom worden gerespecteerd en moet ervoor worden gezorgd dat de juiste naamsvermelding wordt gegeven. Elk gebruik van auteursrechtelijk beschermde samples of materiaal van derden moet worden vermeden, tenzij dit is goedgekeurd via royaltyvrije of gelicentieerde bronnen.

Verplichtingen inzake gegevensbescherming zijn bindend voor alle partners. Persoonlijke gegevens van deelnemers – inclusief namen, verhalen of identificeerbare afbeeldingen – mogen niet worden vrijgegeven zonder uitdrukkelijke toestemming. Er moet ook voor worden gezorgd dat indirecte blootstelling wordt vermeden, zoals het te nauw koppelen van muziekoutput aan de identiteit van gevangenen.

Het vermijden van herstigmatisering is een leidend beginsel. Muziek moet worden gepresenteerd als waardevolle culturele productie, niet als 'gevangeniswerk'. Verspreidingsstrategieën moeten gedetineerden afschilderen als scheppers, niet als daders, en moeten empowerment voorrang geven boven uitbuiting.

Verspreiding kan verschillende vormen aannemen, van interne showcases (luistersessies in de gevangenis) tot externe platforms (podcasts, gecontroleerde streaming, tentoonstellingen), maar in elk geval moet het worden voorafgegaan door juridische controles, institutionele goedkeuring en toestemming van de deelnemers. Als er op een verantwoorde manier mee wordt omgegaan, is verspreiding een krachtig instrument voor erkenning, motivatie en dialoog met de bredere gemeenschap.

8. Conflicthantering/arbitrage

Procedures voor het oplossen van meningsverschillen tussen de partijen. In geval van meningsverschillen tussen de partijen bij dit MoU, is de primaire afwikkelingsprocedure een minnelijke dialoog en overleg te goeder trouw. Alle partijen worden aangemoedigd om problemen in een zo vroeg mogelijk stadium informeel op te lossen, rekening houdend met de gedeelde doelstellingen van het project en het belang van het onderhouden van een constructief partnerschap.

Indien de eerste besprekingen niet tot een oplossing leiden, komen de partijen overeen een neutrale, externe bemiddelaar in te schakelen, die vertrouwd is met de relevante regelgevende en institutionele context, wiens keuze in onderling overleg moet worden overeengekomen. Alle partijen verbinden zich ertoe constructief deel te nemen aan dit bemiddelingsproces om tot een gezamenlijke oplossing te

komen. Als de bemiddeling geen resultaat oplevert, kan de zaak worden voorgelegd aan een permanente paritaire stuurgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de gevangenisdirectie en partnerorganisaties. Deze commissie zal verantwoordelijk zijn voor het uitbrengen van een definitief, bindend advies over het geschil. Indien nodig kan ook juridisch advies worden ingewonnen om ervoor te zorgen dat de toepasselijke wetgeving en institutionele vereisten worden nageleefd. Dit proces is ontworpen om geschillen efficiënt op te lossen met behoud van de samenwerkingsgeest van de overeenkomst. Het weerspiegelt de ervaring van M4F, waar conflicten meestal ontstonden rond planning, toegang tot faciliteiten of het balanceren van beveiliging met creatieve behoeften. Door een gestructureerd mechanisme voor conflictbeheersing in te bedden, zorgt het MoU ervoor dat dergelijke uitdagingen op een transparante en oplossingsgerichte manier kunnen worden aangepakt, zonder de langetermijndoelstellingen van rehabilitatie en re-integratie te ondermijnen

9. Beëindiging van de Overeenkomst

Deze gemeenschappelijke verklaring van overeenstemming kan eenzijdig of in onderlinge overeenstemming worden opgezegd.

- **Eenzijdige beëindiging:** Elke partij kan dit memorandum van overeenstemming beëindigen door de andere partijen hiervan negentig (90) dagen van tevoren schriftelijk op de hoogte te stellen, met een duidelijke uiteenzetting van de redenen voor de beëindiging.
- **Wederzijdse beëindiging:** De partijen kunnen te allen tijde overeenkomen om dit memorandum van overeenstemming te beëindigen door middel van een schriftelijke overeenkomst die is ondertekend door hun gemachtigde vertegenwoordigers.
- **Beëindiging wegens schending:** In het geval van een wezenlijke schending van de verplichtingen door een partij, behouden de andere partijen zich het recht voor om dit memorandum van overeenstemming onmiddellijk te beëindigen na schriftelijke kennisgeving.

Al deze beëindigingen zullen worden uitgevoerd in overeenstemming met de nationale kaders van het specifieke land. Na beëindiging blijven specifieke bepalingen van dit MoU volledig van kracht, inclusief die met betrekking tot vertrouwelijkheid, auteursrecht en auteurschap van creatieve werken, en de bescherming van deelnemersgegevens. Dit zorgt ervoor dat de rechten van gedetineerden en de integriteit van het project worden gewaarborgd, zelfs nadat de samenwerking is beëindigd.

BIJLAGEN

10. Bijlagen

Toelichting bij het modelmemorandum van overeenstemming (MoU)

Deze toelichting vergezelt het R4 - Memorandum of Understanding (MoU) dat in het kader van het M4F-project is ontwikkeld. Het doel is om te helpen bij het begrijpen van het gebruik en de aanpassing van de sjabloon aan andere contexten, met behoud van de innovatieve en essentiële elementen die de sjabloon uniek maken.

Doel van het model-MoU

Het modelmemorandum van overeenstemming biedt een gestructureerd kader voor het formaliseren van de samenwerking tussen gevangenisinstellingen, artiesten, partners uit de muziekindustrie en culturele verenigingen. In tegenstelling tot generieke overeenkomsten introduceert het drie belangrijke innovaties:

- Stabilisatie van gereedschappen en ruimtes om de continuïteit van de werkplaatsen te garanderen.
- Afstemming op erkende publieke onderwijswaarden en competentiekaders.
- Betrokkenheid van partners uit de muziekindustrie in het kader van hun maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO).

Kernelementen die moeten worden onderhouden

Sommige bepalingen van het memorandum van overeenstemming zijn essentieel en moeten bij alle aanpassingen worden gehandhaafd:

- Duidelijke definities van actoren en hun verantwoordelijkheden.
- Stabilisatie van gereedschappen, ruimtes en middelen.
- Regels voor deelname van gedetineerden (vrijwilligheid, respect, gevolgen, erkenning).
- Waarborgen voor vertrouwelijkheid, geïnformeerde toestemming, auteursrecht en gegevensbescherming.
- Conflicthantering en beëindigingsprocedures.
- MVO-toezeggingen van muziekpartners.

Elementen die kunnen worden aangepast

Het model is ontworpen om flexibel te zijn en kan worden aangepast aan de nationale en institutionele context. De volgende aspecten kunnen worden gewijzigd:

- Namen en categorieën van actoren (om lokale organisaties weer te geven).
- Verwijzingen naar nationale wetten en gevangenisvoorschriften.
- Specifieke tijdschema's, mijlpalen en evaluatieprocessen.
- Soorten verstrekte middelen (afhankelijk van lokale beschikbaarheid en financiering).
- Bijlagen zoals schema's, gedragscodes en lijsten van apparatuur.

Praktisch gebruik

Het MoU kan op twee complementaire manieren worden gebruikt:

- Als formele **overeenkomst**: Ondertekend door de partijen om een stabiel kader te bieden voor de uitvoering van het project.
- Als **leidend kader**: Gebruikt door organisaties en gevangenisdirecties om nieuwe samenwerkingen vorm te geven en verantwoordelijkheden te verduidelijken.

Bij het aanpassen van het MoU worden belanghebbenden aangemoedigd om de geest ervan te behouden: een op samenwerking gebaseerde, innovatieve en op rechten gebaseerde benadering van muziekonderwijs in gevangenissen. Wat het M4F-project aangeeft, is dat succes afhangt van het in evenwicht brengen van institutionele behoeften met creatieve vrijheid, en van het waarborgen van continuïteit en zichtbaarheid door middel van partnerschappen.

Dit memorandum van overeenstemming is niet juridisch bindend en kan worden aangepast aan de nationale en institutionele context. Bijlagen zoals apparatuurlijsten, werkplaatsschema's of gedragscodes kunnen indien nodig worden bijgevoegd. Door de ondertekening bevestigen de penitentiare inrichting en de uitvoerende organisatie hun gezamenlijke inzet voor het stabiliseren van muziekworkshops als een innovatieve bijdrage aan revalidatie en re-integratie.

Voorbeeld nr. 1 - Memorandum van overeenstemming (MoU) met een penitentiare inrichting

Tussen

[Naam organisatie]

En

[Naam penitentiare inrichting]

TERWIJL

1. **[Naam organisatie]** heeft de [Projectnaam] **geïnitieerd** die gericht is op [korte projectbeschrijving, bijv. het geven van muziekeducatie en creatieve workshops aan gedetineerden in penitentiare inrichtingen].
2. De **[naam correctionele faciliteit]** dient als de locatie waar activiteiten gewijd aan de begunstigden (voornamelijk jonge gedetineerden die in overeenstemming met het facilitaire management zijn geïdentificeerd) zullen plaatsvinden.

NU ZIJN DE PARTIJEN HET DAN OOK ALS VOLGT EENS:

1. Uitrusting

Voor de uitvoering van het project is het noodzakelijk dat de begunstigden toegang hebben tot de juiste apparatuur die door [naam organisatie] is aangeschaft en aan de faciliteit is uitgeleend voor de gehele

duur van het project.

De apparatuur die in de faciliteit moet worden gebracht, bestaat uit:

- **Computer:** [Aantal eenheden en specificaties, bijv. "5 ASUS 15.6" FHD AG..."]
- **Hoofdtelefoon:** [Nummer en merk, bijv. "4 Sennheiser HD206"]
- **MIDI-controllers:** [Details]
- **Audio-interfaces:** [Details]
- **Microfoons:** [Details]
- **Monitoren en standaards:** [Details]
- **Kabels en accessoires:** [Details]
- **Andere apparatuur:** [bijv. projectoren, netwerkkaparamenten, enz.]

[Naam penitentiare inrichting] stemt ermee in [naam organisatie] te vrijwaren van elke aansprakelijkheid die voortvloeit uit oneigenlijk gebruik van de apparatuur en uit alle schade die tijdens het gebruik ervan kan ontstaan.

1.2 Eigendom: De apparatuur die in dit MoU wordt vermeld, is eigendom van **[naam organisatie]** en wordt gratis uitgeleend aan **[naam penitentiare inrichting]** voor de gehele duur van het project.

1.3 Gebruik: De apparatuur mag uitsluitend worden gebruikt door deelnemers aan de workshops die verband houden met het project (inclusief maar niet beperkt tot workshops muziekproductie, sessies voor het schrijven van teksten en andere creatieve programma's). De apparatuur mag uitsluitend worden gebruikt onder toezicht van de in het project gespecificeerde operators.

2. Rollen en verantwoordelijkheden

Behoudens voorafgaande overeenkomst, zal de **[naam penitentiare inrichting]**:

1. Identificeren en ter beschikking stellen van een geschikte en uitgeruste ruimte voor het muzieklaboratorium, met.. [Bijzonderheden]
2. Ervoor zorgen dat de kamerfaciliteiten (elektriciteit, toegang, enz.) werken
3. Zorgen voor toezicht en veiligheid van alle deelnemers door middel van veiligheidsmaatregelen, die [Details] zijn
4. Zorgen voor de begeleiding van de deelnemers van en naar de workshopsessies.

De **[naam van de organisatie]** zal:

5. Verantwoordelijk zijn voor hun trainers, in termen van naleving van de beveiligingsprotocollen van penitentiare inrichtingen, die [Details] zijn.
6. Ervoor zorgen dat activiteiten voldoen aan de gevangenisvoorschriften en institutionele regels.
7. Leveren of coördineren van de muziekproductielaboratoria alleen gedurende de tijd en schema's die zijn overeengekomen met de penitentiare inrichting.
8. Desgevraagd om samen te werken met het onderwijspersoneel van de gevangenis.

Beide partijen zijn het eens geworden over de volgende regels voor deelname aan het laboratorium [Details]:

9. Voorbeeld: Deelname is vrijwillig en onder voorbehoud van goedkeuring door de gevangenisdirectie.
10. Voorbeeld: de gevangenisdirectie selecteert de deelnemer voor het laboratorium.
11. ....

3. Vertrouwelijkheid en verspreiding

De [naam van de organisatie] zal ervoor zorgen dat er geen opnames, afbeeldingen of creatieve output worden verspreid zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de deelnemers en de goedkeuring van de gevangenisadministratie.

Beide partijen zijn het erover eens dat:

12. Deelnemers behouden het auteursrecht en het auteurschap van hun creaties.
13. Verspreiding moet herstigatisering vermijden en gedetineerden presenteren als scheppers en niet als daders.
14. Alle verspreidingsactiviteiten moeten voldoen aan de wetten inzake gegevensbescherming en gevangenisvoorschriften.

4. Afloop

Beide partijen kunnen deze overeenkomst beëindigen door middel van **een schriftelijke opzegtermijn van [X dagen/weken/maanden]**. Bij beëindiging moet alle apparatuur in goede staat worden gere-
tourneerd.

Gesignd op [Datum] op [Locatie]:

Voor [Naam organisatie]

[Naam]

[Titel]

[Handtekening]

Voor [Naam penitentiaire inrichting]

[Naam]

[Titel]

[Handtekening]

Voorbeeld nr. 2 - Memorandum van overeenstemming (MoU) met muziekpartner/label/studio/locatie

Tussen

[Naam organisatie]

En

[Muziekpartner / Label / Studio / Locatie]

TERWIJL

3. **[Naam organisatie] heeft de [Projectnaam] geïnitieerd** die gericht is op [korte projectbeschrijving, bijv. het geven van muziekeducatie en creatieve workshops aan gedetineerden in penitentiaire inrichtingen].
-

NU ZIJN DE PARTIJEN HET DAN OOK ALS VOLGT EENS:

1. Preamble

Dit Memorandum of Understanding (MoU) brengt samenwerking tot stand tussen de uitvoerende organisatie en de "muziekpartner" (zoals een label, studio, locatie of culturele vereniging) voor het ondersteunen van op muziek gebaseerde workshops die worden gegeven in penitentiaire inrichtingen. Het MoU erkent dat de muziekindustrie een belangrijke rol te spelen heeft bij het ondersteunen van revalidatie en re-integratie door middel van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). Door expertise, zichtbaarheid en mentoring bij te dragen, bevorderen muziekpartners de erkenning van de ontwikkelde vaardigheden en creativiteit van gedetineerden, en verbinden ze hen met bredere culturele netwerken voor een mogelijke ontwikkeling na vrijlating.

2. Doel

Het doel van deze MoU is het definiëren van het kader voor de samenwerking tussen de uitvoerende organisatie en de muziekpartner. Het verduidelijkt hoe actoren uit de industrie kunnen bijdragen aan de duurzaamheid, zichtbaarheid en impact van de workshops, met behoud van de naleving van institutionele regels en bescherming van de rechten van de deelnemers.

3. Rollen en verantwoordelijkheden

Behoudens voorafgaande overeenkomst zal de **[naam van de organisatie]**:

1. Coördineren van het ontwerp en de uitvoering van workshops muziekproductie;
2. Contacten onderhouden met de gevangenisadministratie om ervoor te zorgen dat alle bijdragen voldoen aan de institutionele regels;
3. Geef de muziekpartner informatie over hoe hij op verantwoorde wijze met deelnemers en outputs kan omgaan.
4. Beheer rapportage, evaluatie en communicatie met alle belanghebbenden.

De **[Muziekpartner / Label / Studio / Locatie]** zal:

1. Steun het project als onderdeel van haar verbintenissen op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). Zorg voor mentoring, feedback en, waar mogelijk, kansen voor gedetineerden om creatieve praktijken na vrijlating te behouden.
2. Draag bij aan zichtbaarheid en verspreiding via professionele kanalen zoals podia, labels, festivals of media, waarbij altijd toestemming, auteursrecht en gegevensbescherming worden gerespecteerd.
3. Bied gespecialiseerde middelen aan (bijv. toegang tot de studio, technische expertise of apparatuur) als aanvulling op de werkplaats.
4. Pleiten voor inclusie en erkenning van artistieke praktijken in gevangenissen binnen de bredere culturele sector

4. Regels voor betrokkenheid bij gedetineerden en de penitentiaire inrichtingen

De **[Naam Organisatie]** is verantwoordelijk voor de communicatie met de penitentiaire inrichting waar het laboratorium plaatsvindt en zal bemiddelen tussen alle soorten voorstellen die de **[Muziekpartner / Label / Studio / Locatie]** kan hebben.

5. Vertrouwelijkheid en verspreiding

De **[Muziekpartner / Label / Studio / Locatie]** gaan ermee akkoord dat alle verspreiding van muziek of gerelateerd materiaal geïnformeerde toestemming, auteursrecht en gegevensbescherming moet respecteren. Deelnemers behouden het auteurschap van hun werken. Verspreiding moet gedetineerden presenteren als scheppers en herstigatisering voorkomen. Elk openbaar gebruik van outputs moet worden geframed als culturele productie in plaats van gevangeniswerk.

6. Afloop

Beide partijen kunnen deze overeenkomst beëindigen door middel van **een schriftelijke opzegtermijn van [X dagen/weken/maanden]**. Bij beëindiging moet alle apparatuur in goede staat worden gereïtoureerd.

Gesignd op [Datum] op [Locatie]:

Voor [Naam organisatie]

[Naam]

[Titel]

[Handtekening]

Voor [Muziekpartner / Label / Studio / Locatie]

[Naam]

[Titel]

[Handtekening]

MUSIC FOR FREEDOM

music4freedom.eu

contact@music4freedom.eu

/m4f.eu

Asturia vzw

ESCOLA DE
TECNOLOGIAS
INOVAÇÃO
E CRIAÇÃO

Erasmus+

Enriching lives, opening minds.

Agenzia Italiana
per la Gioventù

